

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Karel Hruša

Dva metodikové

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 12 (1967), No. 6, 387--388

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137937>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1967

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

DVA METODIKOVÉ

Dne 27. března 1967 se dožil šedesáti let Josef MENCL, vedoucí katedry matematiky na pedagogické fakultě v Hradci Králové. S. Mencl zasvětil celý svůj život a svou celoživotní práci svému rodnému Hradci, kde vystudoval střední školu a kam se po vysokoškolských studiích matematiky a deskriptivní geometrie na Karlově universitě v Praze zase vrátil, aby tu řadu let působil jako středoškolský profesor na různých školách středních i odborných. Přitom získal mnoho pedagogických zkušeností, kterých mohl velmi vydatně využít během svého dalšího učitelského působení. Učitelskou dráhu přerušil jen na krátký čas, kdy dal své pedagogické a organizační schopnosti k dispozici při budování školského odboru nově vznikajícího krajského národního výboru v Hradci Králové. Po zřízení pedagogických gymnasií se opět vrátil na školu a jako profesor hradeckého pedagogického gymnasia byl přiveden k tomu, aby se věnoval přípravě budoucích učitelů v matematice a v metodice matematiky, a těmto svým oborům zůstal až do dnešního dne věrný. Bylo téměř samozřejmé, že po zřízení pedagogického institutu v Hradci Králové byl s. Mencl pověřen, aby se ujal vybudování oddělení matematiky a fyziky na této škole. R. 1962 se stal vedoucím nově zřízené katedry matematiky a tuto funkci zastává i po přeměně pedagogického institutu v pedagogickou fakultu.

Práci s. Mencla je třeba v první řadě hodnotit jako práci budovatelskou. Bylo třeba bojovat proti mnohým překážkám, bylo třeba vybudovat katedru v nezařízené budově, nepřipravené pro úkoly, které měla plnit, vyhledat spolupracovníky a vtisknout práci katedry matematiky charakter práce vysoké školy. A při vši této vyčerpávající práci našel s. Mencl ještě tolik času, aby mohl autorsky spolupracovat na učebnici metodiky matematiky a na učebnici aritmetiky pro pedagogické instituty, aby mohl proslovit řadu přednášek a vést množství dlouhotrvajících kursů metodického a odborného rázu a aby mohl být i krajským metodikem a poradcem pro matematiku a vedoucím KPS.

S. Mencl byl kromě toho řadu let tajemníkem a místopředsedou hradecké pobočky JČMF a po deset let obětavě řídil krajský výbor Matematické olympiády. V poslední době se zapojil i se svými spolupracovníky na katedře do práce na modernizaci vyučování matematice. S. Mencl si svou celoživotní prací získal respekt a lásku svých spolupracovníků i studentů, jimž bohatě rozdává ze své zásoby pedagogických a odborných zkušeností, a byl mu po zásluze udělen čestný titul zasloužilý učitel.

Druhým metodikem, který se dožívá v plné svěžesti šedesátky, je Bedřich ZEMEK z pedagogické fakulty Karlovy university. Narodil se dne 7. července 1907 v obci Rozhraní na česko-moravském pomezí v železničářské rodině. Studoval reálku v Bučovicích a po ní přírodovědeckou fakultu na brněnské universitě. Po skončení vysokoškolských studií se stal středoškolským profesorem a působil na středních školách v Bohumíně, Holešově, v Praze aj. Za druhé světové války neunikl totálnímu nasazení a po obnovení státní samostatnosti vstoupil do zahraničního oddělení ministerstva školství a věnoval se řadu let kulturním stykům s cizinou. V této funkci procestoval řadu cizích zemí, zejména USA, a přinesl si mnoho cenných zkušeností. Po zřízení pedagogických gymnasií se stal r. 1950 profesorem pedagogického gymnasia v Brandýse n. L. a odtud pak přešel na nově zřízený pedagogický institut tamtéž, kde na něho čekal obtížný a nevděčný úkol budovat katedru matematiky v prostředí, jemuž byl vysokoškolský způsob práce cizí. Po sloučení pedagogických institutů v Praze a Brandýse a po jejich přeměně na pedagogickou fakultu Karlovy university stal se s. Zemek členem katedry matematiky na této fakultě.

I s. Zemek má za sebou podobně jako s. Mencl kus perné a poctivé práce spojené s budováním brandýské katedry matematiky, práce tím těžší, čím menší je Brandýs než Hradec Králové. Na malém městě se hůře najdou vhodné místnosti, výběr spolupracovníků je omezenější a těžší je boj s předsudky a s překážkami. Přesto však katedra matematiky, jak ji vytvořil s. Zemek, úkoly kladené na pedagogický institut úspěšně plnila.

S. Bedřich Zemek je především metodik, metodik moderního zaměření, který si jasně uvědo-

muje, že potíže, s nimiž se setkáváme při vyučování matematice, mají svůj původ především v nedostatečném pochopení odborné podstaty probírané látky. I on byl členem autorského kolektivu, který zpracoval učebnici metodiky matematiky pro pedagogické instituty. Mimoto se věnuje již po řadu let pokusům o zmodernizování matematické výuky na našich školách a o její přiblížení modernímu chápání matematiky. Tyto pokusy začal s. Zemek již tehdy, kdy snahy o modernizaci matematického vyučování u nás ještě nenabývaly oficiálního charakteru; jsme právem zvědaví na publikaci výsledků, k nimž došel.

Je třeba oběma jubilantům přát hodně úspěchů v další práci v oboru metodiky matematiky, která se teprve v poslední době pomalu dostává na vědeckou úroveň a která zvláště nyní potřebuje pracovníky houževnaté, pilné a zkušené.

Karel Hruša

DRUHÁ KONFERENCE O VYUČOVÁNÍ ASTRONOMII

Katedra teoretické fyziky a astronomie přírodovědecké fakulty university Palackého v Olomouci pořádá ve dnech 24. — 26. září 1968 druhou celostátní konferenci o vyučování astronomii na všech typech škol v ČSSR. Na konferenci se bude jednat o vzdělávacím a výchovném působení astronomie na našich školách, o obsahu vyučování astronomii, o vztazích mezi astronomií, fyzikou a ostatními předměty a o astronomii v postgraduálním studiu středoškolských profesorů fyziky.

Na konferenci zveme zástupce ministerstva školství, kateder astronomie na vysokých školách, pracovišť ČSAV a SAV, zástupce lidových hvězdáren a planetárií a krajských pedagogických ústavů.

Předběžné přihlášky pošlete na adresu tajemníka přípravného výboru (dr. *Jaromír Široký*, Leninova 26, Olomouc); program konference bude přihlášeným včas poslán. Důležité upozornění: Cestovní výlohy hradí delegátům vysílající organizace, nikoliv pořadatel.

ÚLOHY PRO FYZIKÁLNÍ OLYMPIÁDU

Ústřední výbor fyzikální olympiády vyzývá všechny učitele fyziky i ostatní zájemce, aby mu zaslali soutěžní úlohy pro FO, a to

1. příklady pro kategorii A, B a C, tj. pro žáky středních všeobecně vzdělávacích škol a středních odborných škol,
2. příklady pro kategorii D, tj. pro žáky 9. tříd ZDŠ.

Každý příklad s řešením na zvláštním listě formátu papíru A 4. Příklady a řešení upravte tak, jak jsou uváděny v brožurách (ročenkách), které každoročně vydává SPN pod názvem Fyzikální olympiáda. U každého příkladu je nutno uvést, zda text je originální, ev. ze které sbírky je převzat a popř. upraven; totéž u řešení příkladů.

Došlé návrhy úloh budou recenzovány a za každou přijatou úlohu bude po uveřejnění vyplacena odměna 50 Kčs v kategoriích A, B a C, a 30 Kčs v kategorii D.

Nepřijaté úlohy budou autorům vráceny. Dispoziční právo s přijatými úlohami i právo úprav pro FO má ÚVFO a autor bere na sebe závazek, že úlohy utají, aby správný průběh olympiády nebyl narušen.

ÚVFO má zejména nedostatek příkladů z termiky, molekulové fyziky, optiky a elektromagnetické indukce; dále se požadují návrhy pro experimentální úlohy, které by byly na školách realizovatelné.

Texty příkladů s řešením, ev. s nákresem (originál a 2 kopie), zasílejte na adresu jednatele ÚVFO Jos. Konráda, přír. fak. UJEP, Kotlářská 2, Brno.

ÚVFO